

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorske
ulice št. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vracajo.

Inserati:
Šeststopenjska peti-
vreda 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju dajo se
popust.

Ljubljanski List

Velja

za Ljubljano
v upravnisti: za
celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 3 gl.
50 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Štev. 176.

V Ljubljani v ponedeljek, 29. septembra 1884.

Tečaj I.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrižek treba prilepiti le naslov, ki je na pasku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Za Ljubljano:

na mesec gld. —50
do konca decembra " 1.50
za donašanje v hišo vsak mesec 9 kr.

Po pošti:

na mesec gld. —85
do konca decembra " 2.50

Slovenski mladini v preudarek.

Gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus!
Komu niso znane latinske te besede, posnete iz stare dijaške pesni? Ni ga pri nas izobraženega človeka, ki bi jih ne bil sam pel v svojih mladih letih. Še možu in starcu ogreje se srce, ako sedečemu v krogu veselih mladeničev znani ti glasovi udarjajo na uho. Radostni spomini oživljajo se mu v duši, sredi mladine pomladi se i sam ter se ziblje, pozabivši tožne sedanosti, v sladkih sanjah o davno minulih časih; kaplja bridke radosti stopi mu v oči, ako pomisli, da je bilo i njemu nekdanj dovoljeno uživati sladkobo brezskrbne, lahkoživne mladosti, ki se mu noče nikdar več povrniti. Kdo bi tedaj učeči se mladini zameril, ako se strogo in dosledno drži gesla, izražena v gori navedenih besedah! Ona ima pravico do razveseljevanja, pravico, koje ji niti najodurniši pedant ne od-

reka, pravico, koje ji priznavajo vsi narodi in vsi veki.

In ker se dijaštvu zlasti dandanes nalagajo koj v zgodnji dobi precej težka bremena, privoščil mu bode gotovo vsak pameten človek prav iz srca par trenutkov veselega uživanja. Tedaj, radujte se mladeniči, a pri tem ne pozabite modrega reka Horacijevoga: *Est modus in rebus, sunt certi denique fines!* Ta rek doslej še ni in tudi nikdar ne bo prišel ob svojo veljavo. Iz pregovora: „Mladost norost“ se pač še ne sme izvajati pravilo, da je mladini vse dovoljeno in da se ji mora vsaka neumnost odpustiti. Ona ima sicer pravico do razveseljevanja, a to je le pravica, ne dolžnost in vrh tega ne sme nikdar pozabiti, da divje razgrajanje ni — razveseljevanje. Žalost mora obhajati rodoljubnega človeka, ako opazuje dandenes obnašanje in počenjanje naše, zlasti visokošolske mladine. Časi, v katerih živimo, so resni, hudi; borba za obstanek, za vsakdanji kruh postaja od dne do dne silniša, nasprotniki našega naroda se množé in postopajo vedno brezobzirniše. Tedaj bi kazalo našim mladeničem s tem večjo resnostjo in unetostjo pripravljati se na bodočnost, brusiti si uma svitle meče, preskrbljevati se z vsem narodnemu boritelju potrebnim orožjem, da ne podležejo koj pri prvem napadu, marveč se skažejo umne, hlabre, nepremagljive branitelje narodnih pravic in narodnih svetinj, ter na ta način v mladosti pridobljene zmožnosti obračajo sebi v čast, svojcem v radost, domovini v prid in slavo. A kako se vede naša mladina nasproti tem razmeram? Žalostna nam majka!

Pred vsem ne smemo prezreti, da je slovenski narod le narod siromakov in da so revni sinovi njegovi, ki jih pošilja v razne šole, uže radi tega nekako v škodi v primeri s sinovi bogatih nemških trgovcev, obrtnikov, posestnikov in vsaj s potrebnim preskrbljenih uradnikov. *Plenus venter non studet libenter.* Kaj še le prazni! Kdo bi ubogemu, z lakoto in zimskim mrzom se borečemu dijaku Slo-

vincu v greh štel, ako v svojih študijah zaostaja za nemškimi, srečnišimi tovariši.*

Dospevši v višje razrede jame poučevati mlajše kolege ter s tako prisluzenim denarjem lajšati si gmotno svoje stanje; a to mu jemlje mnogo zatega časa, ki bi ga mogel sicer mnogo bolje sebi v korist porabljati. Če je nadarjen in spreten instruktor, se starši slabjših učencev kar pulijo zanj in prisluzi si lahko mnogo novcev; če je pri tem lahko miseln, in ta nečednost ni redka, zapravlja svoj zaslužek po krčmah in kavarnah, ne menč se za prihodnost. Kaj še le na vseučilišči, ko je prost vseh okov, v ktere ga uklepajo srednješolske disciplinarne postavé! Ako je reven in brez vse podpore, strada — ne napreduje v učenji — časi se celo pogubi ali pa se zateče *post tot discrimina rerum*: v seminišče, brez veselja, brez poklica! Ako je količkaj premožen, pogo sto krat le ponočuje in pijančuje ter tako telo in dušo ukončava. Ali se je potem čuditi, da je velik del naše šolske mladine premalo izobražen, da, češče surov? Vsa, kdor me pozna, gotovo vé, da sem bil od nekdanj in da sem še iskren prijatelj učeči se mladini. Zato pa se mi vselej srce bolesti krči, kedar slišim ali z lastnimi očmi vidim, kako nedostojno se obnašajo nekteri vseučilišniki, ki mnogokrat v svoje kroge vabijo in nam kvarijo celo srednješolce. Pečati bi se imeli s pandekti, medicinskimi in modroslovskimi knjigami, a bavijo se v prvi vrsti z neplodnim politikovanjem, za koje v obče vender še niso dovelj godni. Seznanjati bi se imeli z literaturo raznih jezikov, a veliko bolj jim ugaja „liter“-atura v krčmah. Skromnost, najboljši kras mladega človeka, izpodriva jim prevzetovalna domišljivost, ki se zlasti pri kranjskih dijakih prav preširno in neznošno javlja. V prostih urah kratijo si čas po vzgledu nemških „buršev“ s

V čast slovenskemu dijaštvu bodi na tem mestu povedano, da na naših učilnicah v kljub tej nepriliki ne pogrešamo slovenskih odličnjakov, sinov revnih roditeljev.

Listek.

Trije bratje.

Spisal M. Tonejec-Samostal.

(Dalje.)

Predno je prišla zopet zima, ni bilo več koparja s svojo družino za Ilovico. Tri leta je bil Tonček v gorah, da ni ne enkrat prišel v raven. Kolikor časa je bil v gozdu, se mu je dobro godilo, jesti je imel za potrebo, družba sta mu bila brata in oče, in ni ga bilo videti žalostnega; tedaj pa, ko se je ločiti moral in iti zopet v raven, ni bil posebno vesel, ker pustiti je moral marsikako igračo, katere nista mogla brata sabo nesti; vender šel je rad doli.

Tako je postalo v gozdu, kakor bi bilo vse zapuščeno, kakor bi bilo vse izmrlo, ko so odšli Podklančnikovi, čeravno je prišel drugi kopar na mesto starega. Vse je bilo tiho, nobene živali ni bilo videti več tu, nikedo ni letal več po kopišči, ne po trati okrog kolibe, le črn kopar v debeli ogljarski srajci, z malo pipo v ustih, nekoliko skupaj spoguen, v tež-

kih lesenih „coklah“, v do kolen dolgih raševnatih hlačah in v oguljenem črnem klobuci, ki so mu na vse vetre kraji viseli, je hodil okrog velike kope. Na leseno lopato je sem pa tja prsti naložil in jo vrgel na kopo in jo je nekoliko potlačil, da se ni precej na tla vsula. Tu pa tam je kako luknjo popravil, ali je nekatere zamašil, katerih ni bilo več treba, in druge napravil, da je kopa bolje vlekla in se oglje lepše kuhalo. Sam s sabo je govoril na pol glasno in ko je lopato odložil, je vzel na kopo naslonjeno dolgo preklo, šel je na kopo po leseni goli, „zabokal“ jo je in dejal: „Bog in svet križ božji! zdaj pa je opravljeno za necej,“ pa je šel v leseno kolibo. Prav dolgočasno je bilo tu, kjer je bilo še pred ne dolgo časom dosti življenja. Podklančnik je moral delo pustiti, ker postajal je od dné do dné slaběji, drvarija in „kuha“ mu je bila pretežka postala. Zato je šel. Ni se rad ločil, ni rad zapustil dela, pri katerem je vsaj toliko zaslužil, da je lahko preživel sebe in družino, posebno ker sta mu stareja sina uže dokaj pomagala.

Doma ni imel tako pripravnega zaslužka, ne za-se, ne za otroke, ali iti je moral. Kar

je prišel mož z gora, ni imel več vseh otrok okrog sebe. Da bi lože živeli, je preskrbel najstarejemu službo v sosedni vasi. Ostala sta samo Tomaž in najmlajši sin pri očetu. Prišli so slabi časi, vsak dan je bilo bolj žalostno. Komaj je hodil mož, a vedno je še delal, še precej dolgo so se sami opravili, da niso delali ptujim ljudem nobene nadlege, nobene sitnosti; a nazadnje je vrgla bolezen moža na posteljo, da je časi moral po dalj časa ležati; pobral se je sicer, zlezal je in lazil okrog hiše, toda premagalo ga je zopet. Tako je šlo še precej dolgo, da je bil nekoliko zunaj, nekoliko v sobi, nekoliko pokonci nekoliko v postelji. Še le, ko se ni mogel več braniti, je obležal, in zdaj je bila zopet dobra, prijateljska sosedinja, mati Govedarica, ki je bolniku postregla in ubogi družini mnogo dobrega storila. Tudi drugi sosedje so prišli bolnega obiskat, tudi druge žene so marsikaj dobrega stvorile, vender največa dobrotnica je bila Govedarjeva mati in najbolj se je brigal izmed vseh sosedov njen mož za bolnika in njegovo družino. Vsa večer je prišel in je sedel pri postelji bolnega očeta revne družine, pripovedoval mu je kaj ali pa mu je tudi

Gledé na to, da je slavni deželni zbor s sklepom dné 7. oktobra l. 1882 deželni odbor pooblastil, da sme eventualno še dovoljevati podpore za uravnavo vodá v Vipavski dolini, in gledé na to, da je deželni odbor prepričan, da se v zadevi povračila prošene posojila 2000 gld. od udeleženi občin pač ne sme Bog vé kaj pričakovati, dovolil je deželni odbor za uravnavo potoka Močilnik 1000 gld. podpore, ter je ta znesek z dopisom številka 2756 dné 23. aprila leta 1884 dal na razpolaganje slavnemu c. kr. deželnemu predsedstvu.

Z dopisom št. 1065 dné 20. maja l. 1884 naznanilo je c. kr. deželno predsedstvo, da se je za uravnavo potoka Močilnik iz dotacije poljedeljskega ministerstva in ministerstva za notranje zadeve za leto 1884 dovolil donesek po 3000 gld., torej skupaj 6000 gld., iz državnih sredstev. Zaradi tega je tudi c. kr. deželno predsedstvo dalo potrebne ukaze, da izvrši uravnanje potoka.

Posl. dr. vitez Bleiweis Trsteniški pravi, da je uže lansko leto toplo priporočal revne prebivalce v Račenski dolini, ker večkrat velika povodenj in voda napravlja strašno škodo in da je prosil sl. vlado, naj bi pozvala nje organe, da napravijo, kako bi se uravnali hudourniki, kateri vsako leto odneso toliko rodovitne zemlje. Župani tega okraja so se uže govorniku zahvalili za lanski njegov trud pismeno, ob enem pa trdijo, da se zdaj še ni ničesa zgodilo. Dr. vitez Bleiweis Trsteniški tedaj prosi ponavljeno gospoda deželnega predsednika, naj bi se kaj storilo za prebivalce nesrečne Račenske doline.

Dotični oddelki deželnega odborovega poročila se potem odobré.

Posl. dr. Papež poroča še o 7. in 8. oddelku § 3. deželnega poročila in izraža željo, naj bi popotni učitelj sroje poučevalne govore priobčeval ali v „Kmetovalcu“ ali v „Novicah“, da bi jih poslušalci potem brali in tako lažje pridržali v spominu in nasvetuje resolucijo, da sl. c. kr. vlada pozivlje, naj bi se nastavljal na c. kr. učiteljski pripravniški učitelj kmetijstva, kateri bi bil strokovnjak, ne kakor zdaj učitelj naravoslovja, in katero mesto bi lahko oskrboval popotni učitelj.

Predlog se sprejme in odobri se 7. in 8. točka deželno-odborovega poročila. Potem se seja sklene. Prihodnja seja sredo.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Budimpešta, 27. septembra. Novo operno gledališče se je danes otvorilo. Ob 3/4. uri prišel je cesar, vzprejet po ministerskem predsedniku in intendantu Podmaniczkem, v dvorno ložo. Ljudstvo ga je navdušeno pozdravljalo. Predstava se je sijajno izvršila.

Budimpešta, 27. septembra. Danes je bila pod predsedstvom staroste Böra prva seja dolenje zbornice. Prihodnja seja bode v ponedeljek dné 29. t. m. Skrajna levica se je, kakor vsako leto, izjavila, da se neče udeležiti slavnostnega otvorenja, na kar je ministerski predsednik odgovoril opozarjajoč na navado izza 1867. leta obstoječo.

Zagreb, 28. septembra. Pri seji sabora v torek se bode prečital utvorni reskript. V sredo se bodo predajali mandati in se izročevali odsekom. Definitivno se bode sestavil sabor v soboto. Kakor se čuje, bode Anton Starčević v naslednji seji v ponedeljek predložil zboru adresni načrt, s katerim bodo Starčevićjanci pričeli svojo akcijo.

Pariz, 28. septembra. V Oranu je 6 oseb za kolero obolelo in 5 umrlo. Na krovu iz Conchinchine došlega „Abdel-el-Kader“ sta dve osebi umrli za kolero.

Rim, 28. septembra. Včeraj je v Italiji 405 oseb obolelo in 226 oseb umrlo za kolero; izmed teh jih je v Genovi 39 obolelo in 27 umrlo, v Napolji 166 obolelo in 74 umrlo, v Rimu 1 oseba obolela, v Benetkah sta 2 osebi oboleli in 2 umrli za kolero.

London, 28. septembra. „Daily Telegraph“ poroča iz Kahire: Članovi blagajne državnih dolgov nameravajo zaradi določenega zadržanja amortizacije proti finančnem u ministru naperiti tožbo.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 29. septembra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	80 75
„ „ „ srebro	81 70
Zlata renta	103 20
5% avstr. renta	95 85
Delnice národne banke	853 —
Kreditne delnice	290 40
London 10 lir sterling	121 55
20 frankovec	9 66 3
Cekini c. kr.	5 77
100 drž. mark	59 70

Tuji.

Dné 27. septembra.

Pri **Maliči**: Seelenfried, trgovec, z Dunaja. — Spendir, trg. agent, in dr. Boara, mestni stavbinski svetnik, iz Trsta. — Medeuz trg. vdova, s hčerjo, iz Glinje. — Csureszin, trgovec, z rodbino, iz Pančove. — Perišič, med. doktor, s soprogo iz Št. Ivana. — Pichler, učitelj, iz Ptuja. — Pipp, trgovec, s sinom iz Vorderberga. — Zier, trgovec, s rodbino in Petrovič, potovalec, iz Celovca. — Hofbauer, lesotrzec, iz Tržača. — Brichte, c. kr. zemljemerec, iz Radovljice. Pri **Slonu**: Jelinek, glediščar; Zubanofsky, potovalec, in Singer, otroška vrtarica, z Dunaja. — Klin s soprogo; Wilhelm, potovalec, in Camerini, zasebnik, s soprogo, iz Trsta. — Rumpret, posestnik, iz Krškega. Pri **Tavčarji**: Vrhunc, jurist, z Dunaja. — Schlegel, zasebnica, iz Novega dvora. — Reina, zasebnik, iz Trsta. — Romauch, rač. podčastnik, s soprogo iz Pulja.

Tržne cene.

V Ljubljani 27. septembra: Hektoliter banaškepšenice velja 7 gld. 97 kr., domače 6 gld. 83 kr.; ječmen 4 gld. 39 kr.; reš 5 gld. 36 kr.; ajda 4 gld. 87 kr.; proso 5 gld. 20 kr.; turšica 5 gld. 20 kr.; oves 2 gld. 92 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gld. 67 kr.; leča hektol. po 8 gld. — kr., bob 8 gld., fižol 8 gld. 50 kr. — Goveja mast kilo po 96 kr., salo po 82 kr., špeh po 68 kr., prekajen po 74 kr., maslo (sirovo) 85 kr., jajce 3 kr.; liter mleka 8 1/2 kr., kilo govejega mesa 64 kr., telečjega 70 kr., svinjina 66 kr., drobniško po 30 kr. — Piške po 40 kr., golobi 18 kr.; 100 kilo sena 1 gld. 60 kr., slame 1 gld. 51 kr. Seženj trdih drv 7 gld. 50 kr.; mehkih 4 gld. 80 kr. — Vino, rudeče, 100 litrov (na skladiščih) 24 gld., belo 20 gld.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v ram	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
27. sept.	7. zjutraj	737 66	+10 0	szpd. sl.	megla	0 00
	2. pop.	737 06	+17 4	»	js.	
	9. zvečer	739 54	+12 0	bzv.	v. obl.	
28. sept.	7. zjutraj	742 12	+ 8 4	bzv.	megla	0 00
	2. pop.	741 54	+18 1	svzh. sl.	js.	
	9. zvečer	744 46	+11 8	vzh. sl.	d. obl.	

Srečke

z dné 27. septembra.

Trst:	90	89	4	67	8.
Linec:	25	35	34	42	71.

Sluzba okrajnega živinozdravnika.

V Rudolfovem je izpraznjena služba cesarskega okrajnega živinozdravnika s sistemizirano plačo XI. razreda, in za nje nastavitev razpisuje se natečaj z rokom do

4. novembra 1884.

Prosilci za to službo morajo svoje prošnje, katerim naj so priloženi predpisani izkazi, osebito oni o dobro dostalem izpitu za udobitev stalnega nameščenja v javnem zdravstvenem službovanji, kakor določa ukaz visokega c. kr. ministerstva za notranje zadeve z dné 21. marea 1873, drž. zak. št. 37, dalje predpisana spričevala o znanji nemščine in slovenščine ali kakega drugega tej sorodnega slovenskega jezika, vložiti v gori omenjenem natečajnem obroku pri c. kr. deželnem predsedstvu v Ljubljani.

V Ljubljani dné 27. septembra 1884.

C. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko.

V našem založništvu je ravnokar izšlo:

Odkritje Amerike.

Predelal **H. Majar.**

Trije deli — 436 strani, 8°. Vsi trije zvezki v platno skupe vazani 1 gld. 60 kr., po pošti 10 kr. več; posamični zvezki pa po 60 kr., oziroma po pošti 65 kr.

O tej knjigi piše prvi naš leposlovni list „Ljubljanski Zvon“:

«Lep dar slovenski mladini. Vsak prijatelj naše mladine in književnosti naše bode za legadelj hvaležen franciškanskemu patru Hrizogonu Majarju, da je lepo knjigo Campejevo priredil slovenski mladini. Te dni je prišla na svetlo v Ljubljani pri Bambergu in ves naslov jej je: «Odkritje Amerike.» Predelal H. Majar. Poučno zabavna knjiga v treh delih o I. Kolumbu, II. Kortesu, III. Pizaru. Papir je, kakor se taki knjigi spodobi, močan, tisk lep, pravilen in razločen, vsa vnanja oblika prijetna in prikupljiva in tudi cena blizu 30 tiskovnih pol obsežni, trdno v platno vezani knjigi ne previsoka. Ako se ozremo po naši književnosti, pritegniti moramo, da razven Ciglar-Tomšičeve «Sreče v nesreči» ne poznamo knjige, ki bi tako prijala mladim slovenskim bralcem, kakor Majarjevo «Odkritje Amerike.» Preverjeni smo, da se ta lepa knjiga skoro udomači po slovenskih hišah in šolskih knjižnicah.» (94) 3

Dobiva se pri

Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergu
v Ljubljani.

Knjigotržnica

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergova

Lju ljana

Kongresni trg šte. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in vunanjih učilnicah, posebno na c. kr. višji gimnaziji, c. kr. višji realki in tukajšnji c. kr. možki in ženski učiteljski vadnici, zasebnih, ljudskih in meščanskih šolah upeljanih

šolskih knjig

v najnovějšíh izdajah, na pol ali trdo vezanih, po zelo nizkih cenah.

➔ Zapisniki uvedenih učnih knjig oddajejo se brezplačno. ➔